

Winter in Gent

Deze keer zonder intro waar ik verschrikkelijk lang op zit te peizen en die toch niemand leest. Ik begin gewoon met de roodkeelduiker en de volhardende lezers zullen eindigen met de kruisbek!

GEERT SPANOGHE

Watervogels

Ter hoogte van Melsen werd op 14 februari een *roodkeelduiker* gezien op de Schelde. De vogel vloog op voor een boot. Een *roodhalsfuut* werd gemeld van het Damslootmeer op 16 februari. Dit was de enige waarneming van een zeldzame(re) fuut.

Roerdompen bij de vleet deze winter. Bijna in elk gebied met een beetje roerdompachtig biotoop (namelijk riet en natte weiden) werd er één gemeld: Assels, Sneppemeersen,

Malem (twee exemplaren), Doornzele, Scheldemeer, Bourgoyen (minstens twee), Zwanepas, Skiput en minimaal vijf in de Scheldevallei tussen Zwijnaarde en Semmerzake (o.a. twee op de Bolveerput). Een zeer vroege *lepelaar* foerageerde op 12 februari op de plas te Doornzele. Een merkwaardige waarneming was die van twee *kleine zilverreigers* op en rond het Liedermerspark te Merelbeke op 12 december. Mogelijk één van die vogels werd diezelfde dag trouwens gezien op de Blaarmeersen.

Twee *ooievaars* trokken op 23 februari eerst over Zwijnaarde en daarna over Destelbergen. Over de Schelde te Wetteren werden er al vijf doortrekkende *ooievaars* waargenomen op 19 februari, op 24 februari ook één trekker boven Bachte-Maria-Leerne.

Kleine zwanen zijn een normale verschijning in het Krekengebied. Er werd ook één *wilde zwaan* gezien te Assenede, op 11 januari, in het gezelschap van één kleine zwaan. Die-

Roerdomp (uiterst links), topperend (linksboven), brilduiker (linksonder - foto Geert Spanoghe), Zwartbuikfluiteenden (boven - foto Alain Verstraete) en koppel pijlstaarten (rechts - foto Geert Spanoghe)

zelfde dag zaten er in een groep van meer dan 6000 *kolganzen* te Boekhoutte twee *dwergganzen* en bovendien ook 62 *brandganzen* en één *kleine rietgans*. Er werden in het Krekengebied mooie aantallen toendrarietganzen geteld, ongeveer tot 4500 exemplaren in december. Te Assenede werden ook twee *taigarietganzen* gezien op 26 december. De Gentse zwerm verwilderde brandganzen verblijft dit jaar vrijwel integraal in de Bourgoyen, met maar liefst 510 exemplaren op 21 februari en wat later zelfs 610!! Daar blijken nu ook drie hybriden *dwerggans x grauwe gans* tussen te zitten, net als kleine Canadese ganzen en hybriden *Canadees x brandgans*.

Het hoogste aantal *kuifeenden* kwam uiteraard van het Rodenhuizedok, waar op 11 januari 1850 exemplaren werden geteld. Vooral het Leeuwenhof was de hele winter een trekpleister voor deze soort. Enkele malen steeg het aantal tot boven de negenhonderd exemplaren. Samen met zo'n vijfhonderd *tafeleenden* toch niet zo slecht voor één plasje. Het Damvalleimeer bleek voor tafeleenden echter 'the place to be': er werden hier regelmatig meer dan

duizend exemplaren geteld! Het werd een ongelooflijke winter voor *toppereenden*! 13 december – vier juvenielen op de Ringvaart te Belzele en drie exemplaren op het Rodenhuizedok – vormde de start van een hele reeks waarnemingen. Op Kerstmis zaten er acht vogels op het Leeuwenhof te Drongen. Een grote bende topperenden verscheen dan op het spaarbekken te Kluzen (tot 25 exemplaren). Die kregen het hier iets te koud midden februari. De groep verhuisde naar het Leeuwenhof te Drongen. Het maximum aldaar betrof twintig exemplaren op 16 februari, waaronder zes mannetjes. Op 23 februari zaten er alweer vijftien exemplaren op Kluzen. Andere plaatsen met toppers waren de Blaarmeersen, het Rodenhuizedok en het Damvalleimeer te Destelbergen. Een nog zeldzamere duikeend is het mannetje *witoogeend* dat vanaf 20 december op de Blaarmeersen dobberde om dan te gaan drijven op het Leeuwenhof vanaf eind januari tot eind februari. Deze of een andere vogel werd op 1 februari op de Leie aan de Keuzemeersen gezien. De *krooneenden* lieten ons een beetje in de steek deze winter. Er zat slechts

een adult koppel op de Blaarmeersen, dat dan nog regelmatig de Leie aandeed tot op de overstromde Hoge Laken.

Door de verschillende opeenvolgende vorstperiodes zaten er iets meer *grote zaagbekken*, *nonnetjes* en *brilduikers* dan gewoonlijk. Het grootste aantal nonnetjes bijeen was zes wijfjes in de Damvallei (o.a. 2 februari). Hoge aantallen brilduikers (meer dan vijftig) en grote zaagbekken (een tiental) zijn er altijd voor de weinigen die de spaarbekkens van Kluzen bezoeken. Het wijfje *rosse stekeltaart* dat in november te Doornzele werd gezien, pleisterde o.a. op 26 december te Kluzen.

Er werd geregeld een hybride *kuifeend x topperend* waargenomen op het Leeuwenhof. Dit mannetje ziet eruit als een kuifeend met grijze rug, korte kuif en weinig zwart op de snavel (bijna enkel op nagel). Een hybride duikeend waarvan één ouder een krooneend is en de andere misschien een topperend zat eerst op de Callemoeie te Nazareth en vanaf 15 februari op het Leeuwenhof. Een mannetje hybride *witoogeend x tafeleend* zat nagenoeg de

hele periode op het Damvalleimeer te Destelbergen. Nieuw op het Rodenhuizedok was een hybride tussen *bergeend* en waarschijnlijk *Australische bergeend*. Waarom ook niet? De vier ontsnapte *zwartbuikfluiteenden* (zie foto) sierden de hele winter lang de Bourgoyen of het Leeuwenhof. Toch merkwaardig hoe zo uitgesproken tropische soorten onze winters overleven.

Vanaf 16 februari zat een mannetje *Amerikaanse wintertaling* op het ijs van het Scheldemeer te Destelbergen, in het gezelschap van tientallen *wintertalingen*, *pijlstaarten*, *smienten* en *slobeenden*. Dit is bij ons een zeldzame dwaalgast uit Noord-Amerika. We kunnen evenwel niet uitsluiten dat het om een ontsnapt exemplaar gaat. Maar dat is zo bij al die goelen!

Leuk trouwens hoe hier (maar ook op andere plaatsen) de klassieke Bourgoyen-stuff ook vaste gasten geworden zijn! De aantallen smienten op en rond het Scheldemeer liepen bijvoorbeeld op tot zeshonderd, terwijl er soms honderden in de Assels en Hoge laken geteld werden en meer dan duizend in de meersen te Ooidonk! Het is wel bekend dat er 's nachts op deze plaatsen nog veel meer komen foerageren (de Bourgoyen-beesten). Ook *krakeend* is niet meer de Kanaalzone-soort van vroeger. Langs de Schelde zitten er tegenwoordig meer, met meer dan driehonderd exemplaren in de buurt van de Meersbloem te Zwijnaarde!

Roofvogels

Smellekens werden iets meer gezien dan andere winters. Naast enkele waarnemingen op Doornzele kwamen er ook meldingen uit de Bourgoyen, het Leeuwenhof, de Kalevallei en Wippelgem. Op 16 februari werd prooioverdracht (een *merel*) vastgesteld bij de *slechtvalken* te Langerbrugge. Die van St.-Baafs begonnen al te baltsen op 26 januari.

Een koppeltje kraanvogels

Een bijzonder verhaal vond zijn decor op de Reymeren te Merelbeke-Schelderode. Vanaf 21 november pleisterde hier een koppel *kraanvogels*. Het wijfje verkeerde duidelijk niet in te

beste conditie. Na vergeefse pogingen om door te trekken landde het na een paar dagen op het voetbalveld van Melsen. Het bleef daar enkele dagen hangen, intussen al verlaten door haar mannetje, en vond daar mogelijk haar einde. Boven het centrum van Gent werden trouwens in de vroege ochtend van 20 november tot drie overtrekkende groepen kraanvogels gehoord.

Steltlopers

Een bijzondere waarneming was die van een *bontbekplevier* in de Bourgoyen op 15 december. Eén van de weinige waarnemingen van *goudplevier* betrof 28 overvliegende exemplaren in de Bourgoyen op 4 december. Zelfs in het Krekengebied zaten

er deze winter precies geen! In de grote getijdengebieden van Vlaanderen kan je er 's winters enkele tientallen zien. In het binnenland zijn er maar zeer sporadisch waarnemingen in de winterperiode. De maxima voor *bonte strandloper* waren respectievelijk 27 en 35 exemplaren te Doornzele (8 december) en in de Bourgoyen (21 december).

Grutto's zijn zeer zeldzaam in het najaar. Het was dan ook erg verwonderlijk dat het aantal grutto's in de Bourgoyen opliep tot vier exemplaren op 23 november. Ze bleven hier tot de eerste vorst. De terugkerende grutto's lieten door de aanhoudende nachtvorst dan weer iets langer op zich wachten. Vanaf 20 februari was er opvallende trek en op 22 februari

Wulp (boven) en leucistische kokmeeuw (onder - foto Geert Spanoghe)

zaten er op meer dan vijftien plaatsen in het Gentse. De Meersbloemvijver te Zwijnaarde scoorde het hoogst met 205 op 23 februari en meer dan 295 exemplaren op 24 februari.

Overwinterende *oeverlopers* werden gezien bij de sluizen te Merelbeke en langs het Rodenhuizedok (twee exemplaren). Een klassiek verhaal is dat van overwinterende *tureluurs* langs de Schelde te Destelbergen. Er zat er hier één op 5 februari en iets later al drie! Op 23 november pleisterde nog een late *zwarte ruiter* in de Bourgoyen.

Kemphanen in grote getale zijn al lang geen bijzonderheid meer: 1700 in de Bourgoyen op 28 december en ongeveer evenveel in de Damvallei op en rond 9 februari. Er zijn weinig gebieden waar men geen groepjes van tientallen kemphanen kan zien. We zijn ook niet echt verbaasd meer over grote aantallen *wulpen* in de Kanaalzone. Op 4 januari kwamen er 1500 slapen op Doornzele. Ongekend waren wel de aantallen op de slaappleaats in de Bourgoyen vanaf het sneeuwerig weekend van 31 januari. Op die dag werden er 1250 geteld. Tot eind februari bleef het aantal trouwens boven de vijf-honderd exemplaren. Het vorige maximum lag hier nog rond de 250 exemplaren!

Meeuwen!

Op de meeuwenslaappleaats van Doornzele zat op 12 februari een eerste winter *grote burgemeester*. *Pontische meeuwen* werden hier regelmatig gezien (o.a. een adult en een eerste winter op 25 januari). De trouwe adulte Pontische meeuw van het Leeuwenhof bleef zeker tot eind februari. *Geelpootmeeuwen* werden enkel gemeld uit de Bourgoyen (een adult op 4 februari en een eerste winter in december), Doornzele en het Scheldemeer (een eerste winter op 22 februari). Een jaarlijks weerkerende vogel is de leucistische *kokmeeuw* (zie foto) die overdag op de watersportbaan zit en 's avonds komt slapen in de Bourgoyen. Een merkwaardige waarneming was die van een met stookolie bevulde *zee-koet* tussen de meeuwen in de Bourgoyen op 4 februari.

Kruisbek

Uilen en zangvogels

Een *velduil* joeg op 26 januari te Doornzele, een jaarlijkse gast op dit terrein! Op 27 december foerageerde een wijfje *rouwkwikstaart* in de meersen te Belzele. We ontvingen aardig wat meldingen van overwinterende *roodborsttapuiten*. Op Malem ging het om een koppeltje, op andere plaatsen enkelingen: Lovendegem, Zwijnaarde, Ethylvlakte, Doornzele... Vanaf 31 januari was er sneeuwtrek van vooral *kramsvogel*. Een beetje van overal kwamen meldingen van vele tientallen trekende of pleisterende exemplaren. We konden in Vlaanderen eindelijk nog eens spreken van een *pestvogel*-invasie deze winter. Die beesten deden echter erg goed hun best om Gent zelf te vermijden. Volgende waarnemingen betreffen enkel kortstondige pleisteraars: twee in de Damvallei begin januari, dertien te Belzele op 31 januari, negen te Semmerzake op 1 februari, vier te Wetteeren op 11 februari en vier te Wachtebeke (langs de N49) op 12 februari en drie te Laarne op 19 februari. Tot de zeldzame overwinteraars behoren de twee *zwarte roodstaarten* die op 14 december waargenomen werden op de Honda-parkings in de Kanaalzone. Een wijfje zwartkop overwinterde in een tuin te Gent en vanuit Sint-Denijs-Westrem kwam een winterwaarneming van een mannetje. Een zeer mooie waarneming betrof een klein onnozel bruingrijs vogeltje, de *Siberische tijftjaf*.

Op 28 december werd het waargenomen tussen een groep mezen langs de Leie in de Assels. Bruingrijs zonder enig geel, zwarte poten en snavel en een goudvink-achtige roep zijn de verschillen met de gewone *tijftjaf*.

Het was een winter zonder *kepen*! Zelfs in mildere winters werden er doorgaans een stuk meer gezien op de verschillende voederplaatsen in het Gentse. Nagenoeg de enige melding van *barmsijzen* betrof tot vier exemplaren in de Kerkstraat te Merelbeke eind november en vijf exemplaren op de Blaarmeersen op 12 december. Er werd maar één keer één *appelvink* gezien, op de Blaarmeersen. Ook in Sint-Martens-Latem weinig gewag van deze soort. Er zaten vrij veel *kruisbekken* in de bossen rond Gent, tientallen vogels, zowel in de Lembeekse bossen als het Heidebos te Wachtebeke. Ook het Valkenhuysbos in de Bourgoyen ontving zijn groepje, van vijftien exemplaren.

Deze keer geen lange afsluiter waar ik lang op zit te peizen en die toch niemand leest. Ik ben namelijk depressief want ze gaan Doornzele opspuiten. De volgende waarnemenrubriek zal een serieus stuk korter zijn. Ik ga maar wat mediteren over de zin van het leven. Salut en bedankt (aan iedereen voor de waarnemingen).

